

REFERAT

20. december 2017

Jour. nr. 15/01679-19

Møde i Museumsudvalget for Kulturhistorie

Mødedato: 11. oktober 2017

Sted: Slots- og Kulturstyrelsen, H.C. Andersens Boulevard 2, København

Deltagere fra udvalget: Broder Berg (formand), Iben Fonnesberg-Schmidt, Ingeborg Svennevig, Lene B. Frandsen, Morten Søvsø, Ulla Schaltz. Afbud fra: Jesper Stub Johnsen

Deltagere fra Slots- og Kulturstyrelsen: Kathrine Lehmann, Lise-Lotte Bjerre (referent)

Dagsorden

1) Godkendelse af dagsorden

Dagsorden blev godkendt.

2) Godkendelse af referat fra sidste møde (bilag)

Referat blev sendt til bemærkninger og godkendelse i udvalg i efteråret 2016 mhp. offentliggørelse på styrelsens hjemmeside. Referatet blev godkendt.

Udvalget spurgte til opfølgning på forslag fra udvalget om, at styrelsen udvikler en model for kvalitetsvurderingerne, hvor alle årene "siden sidst" inddrages og ikke kun de sidste 4 år. Dermed kommer hele udviklingen med, og der bliver i højere grad rum for udsving. F.eks. på forskningsområdet, hvor der ofte er tale om en lang proces fra igangsætning til publikation og peer review.

Styrelsen oplyste, at forslaget er bragt videre og drøftet i Museumsenheden i styrelsen. Det er foreløbig besluttet i styrelsen, at forslaget vil indgå i et samlet kvalitetstjek af kvalitetsvurderingskonceptet sammen med andre eventuelle ændringer af konceptet. Dette afventer resultatet af de to visionsgruppers overvejelser om en ny museumsstruktur og opfølgning herpå.

3) Orientering fra formanden

Broder Berg orienterede om det seneste møde i strategisk panel 10. oktober 2017. Der havde været fokus på:

Forretningsudvikling og key-learnings

I hvor høj grad kan styrelsen have fokus på forretningsudvikling i kvalitetsvurderingerne? Styrelsen oplyste, at den i forbindelse med kvalitetsvurderingerne er i dialog med museerne om muligheder for forretningsudvikling og ansporer dem til at se på alternative forretningsmodeller. Panelet havde efterlyst en bedre formidling om og overblik over key-learnings og havde bedt om, at der også fremadrettet er fokus på at fremhæve brugen af key-learnings.

Evaluering af de rådgivende udvalg

Panelet drøftede den evaluering, som styrelsen havde foretaget blandt de rådgivende udvalg. Panelet mente, at det er positivt med en demokratisk struktur, og at have uddelingsfunktion i puljerne. Udfordringen ligger i at finde den strategiske linje. Nogle i panelet oplevede, at der ikke var så meget forbindelse til museerne fra panelet, og at udvalgene havde svært ved at finde deres rolle i forhold til panelet. Det blev også efterspurgt i højere grad at bruge udvalgenes faglighed og at tage andre temaer op, f.eks. frivillighed. Styrelsen oplyste, at det havde været en udfordring at finde en brændende platform, der er relevant og opleves meningsfyldt for alle medlemmer af panelet.

Oplæg af Henriette Christiansen, Egmontfonden

HC havde holdt oplæg om tværsektorielt blik på forandringer. Hun fremhævede bl.a., at museerne kan have fordel af, i højere grad at tænke fra udgift til investering i forhold til deres arbejde og indsatser. Her kan museerne lære af andre sektorer f.eks. social- og uddannelsesområdet. Hun fremhævede også, at der skal være endnu mere fokus på indsamling og brug af data til gavn for både museerne og deres samarbejdspartnere.

Oplæg af Tom Ahlberg, Søndag Aften

TA holdt oplæg om økonomi, kommunerne og det politiske niveau med input til den igangværende museumsdiskussion. Om økonomien havde han fremhævet, at det ikke er strategisk klogt, hvis nye initiativer skal finansieres indenfor given ramme. Om kommunerne fremhævede Ahlberg, at siden 2007 er kommunernes udgifter til museerne øget med næsten det dobbelte af, hvad staten har øget sit tilskud med. Derfor bør der være dialog med kommunerne. Endelig fremhævede Ahlberg om det politiske niveau, at det skal være lettere at få nye museer støttet, at der skal flyttes penge fra kunst til kultur og fra hovedstad til det øvrige land, og endelig skal den historiske sammensætning af tilskuddene afvikles.

Input til visionsarbejdet

Panelet havde forholdt sig til ministerens brev, hvor hun havde bedt panelet komme med input til visionsgruppernes arbejde. Panelet havde været inddelt i arbejdsgrupper med henholdsvis de eksterne medlemmer af panelet og to grupper med museumsmedlemmer af panelet. Ulla Schaltz oplyste, at de eksterne medlemmer af panelet havde rost museerne for deres engagement. De eksterne havde været gode til at tænke ud af æggeskallen og være åbne over for andre parter. De havde haft fokus på at tænke visionært – hvad vil vi med museumsvesenet i stedet for at drøfte hvilket tilskudssystem. Det strategiske panel afleverer bud til ministeren og stiler efter at holde det sidste møde i foråret 2018.

4) Orientering fra Slots- og Kulturstyrelsen

Orienteringen foregik i plenum efter udvalgmødet. Ole Winther oplyste:

Ministerens visionsgrupper på museumsområdet

Ministeren har nedsat to visionsgrupper, der skal komme med bud på nye modeller for opgavefordeling og samspil mellem stat og kommuner og i lyset heraf det statslige system for driftstilskud til statsanerkendte museer. Grupperne skal aflevere deres bud til ministeren den 1. december 2017. Den 25/1 2018 vil visionsgruppernes ideer blive præsenteret på en konference for den samlede museumsverden. Alle er velkomne til at afleverer ideer og forslag til Kulturministeriet frem til 1. december i år på kum@kum.dk Forslagene vil indgå i opsamlet form på konferencen.

Konferencen i januar bliver startskuddet til en proces hen over foråret om opgavefordeling og tilskudssystem. Det betyder også, at der er andre processer, som kan blive påvirket heraf.

Evaluering af rådsstruktur

Styrelsen har evalueret rådsstrukturen, hvor medlemmerne af de tre museumsudvalg og det strategiske panel har haft mulighed for at melde ind. Besvarelserne er opsamlet i et notat, der er sendt til både udvalg og panelet. På panelmødet den 10/10 og på udvalgmøder den 11/10 2017 er der mulighed for at komme med yderligere bemærkninger til notatet.

På baggrund af de modtagne input samt en vurdering fra styrelsens side, vil Kulturministeriet udarbejde et forslag til rådgivningsstruktur fremover. Arbejdet afventer visionsgruppernes arbejde og opfølgning herpå.

Samlingsvaretagelse

Styrelsen har i efteråret 2016 holdt seminarer om samlingsvaretagelse og et særskilt seminar for kunstmuseerne sammen med SMK i marts 2017 med fokus på emnerne indsamling, bevaring og sikring. Der var et flot fremmøde på seminarerne og en del deltagere ønskede flere workshopbaserede møder med mulighed for videndeling og erfaringsudveksling om emnerne.

Ole Winther kvitterede for museernes engagerede deltagelse. Museernes input indgår i det igangværende arbejde med en kortlægning af de største udfordringer, og i overvejelserne om en ny strategi for museernes samlingsvaretagelse. Arbejdet afventer visionsgruppernes arbejde og opfølgning herpå.

Danmarks turné

Ministeren gennemfører for øjeblikket en Danmarks turné, hvor hun besøger kulturaktiviteter- og institutioner, herunder bl.a. museer. Det næste halve år vil hun være nået rundt i hovedparten af Danmark. Besøgsstederne afspejler Kulturministeriets samlede arbejdsområde, og kan være med til at sætte fokus på aktuelle kulturpolitiske problemstillinger. Derudover giver turene ministeren god mulighed for at gå i dialog med interessenter og aktører.

Møde om ledelse- og talentudvikling

Den 28/9 2017 holdt styrelsen i samarbejde med Bikubefonden et møde for museumsdirektører og bestyrelsesformænd på museer og kunsthaller. Temaet var ledelse og talentudvikling. Det strategiske panels key learnings om ledelse lå til grund for en del af dagen, hvor deltagerne skulle forholde sig mere konkret og komme med input til de foreslåede key learnings.

Møde om museernes besøgsstatistik

På baggrund af debat om troværdigheden af museumsområdet's besøgsstatistik på de statslige og statsanerkendte museer holdt styrelsen og Danmarks Statistik møde den 27/9 om museernes besøgsstatistik. Her var en række museumsledere, som har deltaget i den aktuelle debat, inviteret til at give deres bud på, hvordan statistikken og definitionen af en besøgende kan se ud fremover. På mødet kom der mange konkrete ønsker fra museerne. Disse videregivet til DK's Statistik, og der samles op på videre proces og evt. ændringer.

Historier om Danmark

I juni 2017 blev det landsdækkende samarbejdsprojekt Historier om Danmark midtvejsevalueret. Styrelsen vurderer, at projektet indtil nu har været en succes. Evalueringen viste bl.a., at der i gennemsnit var 1.060.000 seere pr. afsnit, da DR viste serien Historien om Danmark i foråret. At 80 % af de statsanerkendte og statslige museer – som beskæftiger sig med tidsperioden for de første afsnit af tv-serien – har oplevet en effekt af DR-serien og projektet Historier om Danmark. Alene for perioden 1. marts – 31. juli var der ca. 4.200 historiske aktiviteter og tilbud i hele landet. Historier om Danmark har sammen med landets museer udvalgt og beskrevet 47 historiske ture, der er udkommet i bogen "På tur i Danmarkshistorien".

Puljeuddeling 2017

Museumsudvalgene er bedt om faglig indstilling for følgende puljer:

- Pulje til samlingsvaretagelse. (38 ansøgninger) (6,4 mio. kr. til uddeling)
- Pulje til erhvervelser. (12 ansøgninger) (ca. 1,2 mio. kr. til uddeling)
- Pulje til styrkelse af forskerkompetencer – Opkvalificerende projekter. (18 ansøgninger) (ca. 1,9 mio. kr. til uddeling)

Derudover behandles 5 ansøgninger til den særskilte pulje for kvalitative brugerundersøgelser på i alt 0,5 mio. kr.

5) Behandling af ansøgning til Puljen til erhvervelser

Udvalget vurderede, at erhvervelsen havde relevans for museets ansvarsområde, og at erhvervelsen ville være en kvalitetsmæssig styrkelse af museets samling. Udvalget anbefalede, at styrelsen imødekom ansøgningen fra Herregårdsmuseet Gammel Estrup om erhvervelse af toiletgarniture fra 1920.

6) Høring - ændring af Gl Estrup Herregårdsmuseets ansvarsområde

Slots- og Kulturstyrelsen havde anmodet Museumsudvalget for Kulturhistorie om at afgive skriftligt høringssvar med indstilling til styrelsen om ansøgning

fra Gammel Estrup Herregårdsmuseum. Museet ønsker at udvide sit ansvarsområde, så det bliver landsdækkende med undtagelse af Lolland og Falster. Samtidig vil museet ændre navn til Danmarks Herregårdsmuseum.

Ansøgningen blev drøftet og udvalget bemærkede følgende:

- udvalget bakker op om Gammel Estrup Herregårdsmuseums ønske om at udvide sit ansvarsområde, så det bliver landsdækkende med undtagelse af Lolland og Falster. Udvalget anser det for positivt, at museet dermed også vil dække herregårdskulturen på Fyn og i Østdanmark og forudsætter, at museet i givet fald indtager en koordinerende rolle i arbejdet med herregårdskultur i Danmark.
- Det bør beskrives, hvordan Gammel Estrup Herregårdsmuseum vil håndtere samarbejde og koordinering med de øvrige museer i Danmark, der har herregårdshistorie i deres ansvarsområde. Hvad med Danmarks Borgcenter?
- Det er fornuftigt at samle og udvikle ekspertise om herregårdsområdet.
- Det er principielt en interessant diskussion med de mange Danmarks-titler. Hvad vil det sige at have et landsdækkende ansvar? Der bør ligge en samlet redegørelse herom til grund for den endelige beslutning om et landsdækkende ansvar.
- Hvordan vil museet sikre et økonomisk grundlag, der gør det muligt at opretholde en rimelig standard med et udvidet ansvarsområde? Det er udvalgets principielle holdning, at hvis et museum tildeles et landsdækkende ansvar for sit ansvarsområde, så bør museet have et tilstrækkeligt økonomisk råderum til at løfte de opgaver, der er forbundet hermed.

Styrelsen oplyste, at den endelige afgørelse i sagen afventer resultatet af visningsgruppernes arbejde og opfølgning herpå. Udvalgssekretæren sender udkast til høringssvar til udvalget til bemærkninger.

7) Drøftelse af den nuværende udvalgsstruktur på museumsområdet og det hidtidige arbejde i Museumsudvalget for Kulturhistorie

Udvalget drøftede emnet og lagde særlig vægt på følgende hovedpunkter:

- Den strategiske dimension har manglet i udvalgenes arbejde.
- Det har været uklart, hvilken rolle udvalget skulle spille.
- Det er positivt med en demokratisk struktur for de nedsatte udvalg, men det ville have været ønskeligt, hvis der havde været en tættere forbindelse imellem udvalg og museerne i øvrigt.
- Udvalgenes arbejde har primært drejet sig om fordeling af puljemidler
- Det giver god mening, at opgaven med uddeling af museumspuljer ligger i fagudvalgene.
- Udvalget har fået lov til at rådgive om ”små ting”, men ville generelt gerne have været inddraget i flere opgaver.
- Medlemmernes faglighed er ikke bragt i spil. Den viden vi har, er ikke blevet brugt. F.eks. når det gælder i forhold til forskningspuljerne.

- Det er vigtigt med en forventningsafstemning, inden det enkelte medlem begynder i et udvalg.

Styrelsen nævnte, at rådsstrukturen oprindeligt blev tænkt opdelt på museumstype, men praksis viste, at stort set alle spørgsmål drejede sig om tværgående udfordringer. Styrelsen har vurderet, hvor der var de største udfordringer, og er begyndt med en samlet analyse af samlingsvaretagelsen. I den proces har det strategiske panel udarbejdet key-learning med anbefalinger om samlingsvaretagelse, der bl.a. er fulgt op med seminarer rundt i Danmark, hvor museerne er inddraget.

Nogle af udvalgets medlemmer foreslog følgende i forhold til en ny udvalgsstruktur:

- Der er også fremover behov for arbejdsgrupper eller udvalg for de kulturhistoriske museer.
- Den strategiske tænkning skal med i udvalgenes arbejde, så det faglige for alvor kan komme i spil. Der er behov for at fagligt panel, der kan arbejde strategisk, gerne inkl. formidlingskompetencer.
- Der kunne etableres et stående udvalg, der kan varetage fordeling af alle puljer, så de pågældende medlemmer får et omfattende overblik over, hvad der rør sig blandt museerne.
- Der kunne etableres ny 2-niveau model, hvor udvalg og panel sammenlægges. Det vil give et valgt organ, der vil kunne give styrelsen rygdækning. Fra det samlede organ kan der trækkes ad hoc grupper efter behov.
- Den arkæologiske arbejdsgruppe har fungeret godt, og vil gerne fortsætte.
- Der bør nedsættes en arbejdsgruppe for nyere tids kulturhistorie.

Det blev aftalt, at styrelsen samler op på, hvilke opgaver udvalget har varetaget i udvalgsperioden, og sender notat herom til udvalget.

8) Drøftelse af kulturministerens ønske om at afdække nye muligheder på museumsområdet - visioner for opgavefordeling og tilskudssystem (Bilag)

Styrelsen gav en introduktion til baggrunden for visionsgruppernes arbejde. Styrelsen sender kopi af intro-materialepakke til visionsgrupperne og den daværende Kulturstyrelses redegørelse til Ellen Trane Nørby om statsanerkendte museers opfyldelse af en række krav i museumsloven.

Alle er velkomne til at afleverer ideer og forslag til Kulturministeriet frem til 1. december i år på kum@kum.dk Forslagene vil indgå i opsamlet form på konferencen. Udvalget vil gerne inviteres til konferencen den 25/1 2018.

9) Eventuelt

Der holdes udvalgs møde i foråret 2018, hvis udvalget vurderer behov herfor.